

Karkerên hemû
welatan
û gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Adar 1984
Sal 3, hejmar 21
Mart 1984
Yıl 3, sayı 21

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdîstana Tirkîyê

BİR NEWROZ DAHA KAVGAMIZA GÜÇ KATIYOR

İçerisinde bulunduğumuz günlerde ye-
bir Newroz'u daha kutluyoruz. Ama
14 Newroz'unu kutlarken de halkımız,
hiç bir Kürdistan parçasında özgür koşul-
larda yaşamıyor henüz.

Bugün Kürdistan'ın iki parçasında; Irak
ve İran Kürdistanı'nda sıcak savaş var. Bir
tarafтан sömürgeci güçler, halkımızın ulu-
sal-demokratik mücadelesini kanla boğ-
abilmek amacıyla ona karşı bir imha sava-
şı yürütüyorlar. Diğer taraftan da iki dev-
let arasında yıllardır süregelen savaş son
zamanlarda esas olarak Kürdistan'a kay-
mış ve ülkemiz üzerinde yeni bir paylaşım
savaşına dönüşmüş bulunuyor.

Türkiye Kürdistanı'nda ise Kürt halkı
bu yılki Newroz'u gene faşist-sömürgeci
baskılar, üstelik de yeni bir açlık ve terör
dalgası altında kutluyor.

Faşist Cunta Kürt halkına düşman, o-
nun varlığını yok etmeyi ve her türlü kül-
türel, tarihi değerini ortadan kaldırmayı
hedef edinen politikasını daha da şiddet-
lendirerek sürdürüyor. Yerli ve yabancı
tekelci sermaye çevrelerinin sadık uşağı
olan Faşist Cunta ve çömezleri, tüm bu
uygulamalarıyla eşine az rastlanır derece-
bir gangsterlik örneği sergiliyorlar.

İnsanlarımızın ana-dilini konuşmasına,
türkülerini söyleyip halaylarını çekmesi-
ne, yüzlerce yıl önce yazılmış eserleri
okumasına bile yasaklar koyan sömürge-
ci Türk yönetiminin, Newroz'un kutlan-
masından korkuya kapılmasını, onun
kutlandığı günlerde baskı ve tehditleri art-
tırmasını doğal karşılamak gerekir. Düş-
man Newroz'dan korkuyor; çünkü New-
roz sıradan bir gelenek, herhangi bir ef-
sane değildir. Newroz'un en büyük ve
düşmanı çıldırtan özelliği, onun zulme
ve baskıya karşı yürütülen ve zaferle so-
nuçlanan bir mücadeleyi dile getirmesi-
dir.

Kürt halkı, binlerce yıldır Newroz'u
kurtuluşun, özgürlüğün ve bunlar için dö-
ğüşmenin bir simgesi olarak ele alıyor, öy-
le değerlendiriyor. Bugün de parçalanmış
ve sömürgeleştirilmiş ülkesinde Newroz'u
aynı coşku ve aynı özlemle kutluyor. Her
Newroz, halkımızın özgürlüğe duyduğu
susamışlığı artırıyor, onun mücadele bi-
lincini geliştiriyor.

Düşman güçler yasaklamalarla, silah
zoru ve hapishanelerle Newroz'un serbest-
çe kutlanmasını büyük ölçüde engelliyebi-
liyorlar. Ama onlar, Kürdistan dağlarının
doruklarını, engin vadileri, su başlarını tü-
müyle denetleyemezler. Daha da önemlisi

Politik Tutuklulara ÖZGÜRLÜK

Bugün Türkiye'deki gelişmelerle ilgili olarak şu soruyu sormak gerekir: Türkiye gerçekten demokrasiye mi geçiyor? Bu sorunun cevabı bizce açıktır: Hayır. 6 Kasım seçimlerine, 25 Mart'ta yapılacak olan yerel seçimlere bakıp Türkiye'nin demokrasiye geçmekte olduğu kanısına varmak, Cunta'nın üç yılı aşkın süreden beri yaptıklarını, demokratik kurumların nasıl bir bir yok edildiğini, "Anayasa" adı altında çıkarılan faşist düzenlemeyi, buna paralel diğer gerici yasaları ve bugün de devam etmekte olan azgın devlet terörünü unutmak olur. Bugün de onbinlerce ilerici, demokrat, yurtsever insan zindanlarda vahşi bir zulüm altındadır, bugün de, Cunta'nın icazetiyle ve onun koyduğu sınırlar içinde siyaset yapan burjuva kesimlerin dışında geniş halk yığınları politik örgütler kurma hakkından yoksundur, işçi hakları, basın ve düşünce özgürlüğü yok edilmiştir ve Kürt halkı barbarca ezilmektedir.

6 Kasım seçimleri bu durumu değiştirmede ve Mart yerel seçimleri de değiştirmeyecek.

Ülkenin demokrasiye geçmesi, herşeyden önce askerlerin gerçekten kışkırtılmasına, sıkıyönetimin kalkması, "Anayasa" adı altındaki faşist yapının temel düzenleyicisinin ve ona paralel çıkarılan gerici yasaların ortadan kaldırılması, işkenceye, teröre son verilmesi, siyasi tutukluların serbest bırakılması, Kürt halkı üzerindeki baskılara son verilmesi, örgütlenme, düşünce, basın özgürlüğü ve diğer temel özgürlüklerin yeni bir düzenlemeyle garanti altına alınması ile mümkündür.

Oysa Cunta'nın bugün yaptığı, bu faşist yapıyı koruyarak düzmece seçim oyunları, paravana bir parlamento ve kukla hükümetlerle iç ve dış kamuoyunu aldatmak, kendisine karşı biriken muhalefeti gidermektir. Cunta faşist gövdenin üstüne demokrasi peçesi örtüyor.

Cunta üç yıl içinde halk kitlelerinden giderek soyutlandı, bir nefret duvarı ile çevrildi. Uluslararası düzeyde de demokrasi güçleri tarafından zorlandı. Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nde içine düştüğü durum bunun açık kanıtıdır. Türkiye yalnız itibarını yitirmekle kalmadı, ama ilişkileri belli ölçüde bozuldu ve dış yardımların bir bölümü durdu veya aksadı. Faşist rejimin şefi ve kiralık sözcüleri zaman zaman atıp tutsalar ve rest çeker görünseler de, Türkiye'nin böyle bir duruma uzun süre dayanmayacağı açıktır. Türkiye Avrupa ile ilişkilerinin kopma noktasına gelmesini göze alamaz; Türk kapitalizmi böyle birşeyi yapamaz.

Besbelli, dış kamuoyunda Türkiye'deki faşist rejimi zorlayan güçler NATO çevreleri, emperyalist hükümetler, özellikle de Tacher, Kohl gibi gericiler değil, bu ülkelerin demokratik kurumları, ilerici kamuoyudur; bunların Türkiye demokrasi güçle-

(Devamı Sayfa 6'da)

Newroz, özgürlüğün simgesi olarak halkımızın yüreğine yerleşmiştir. Ne süngü gücü, ne sıkıyönetim bildirileri, ne işkence-
ler ve zindanlar onu oralarından söküp ata-
maz. Halk kitlelerinin evde, köyde, tarla-
da ve dağ başlarında Newroz'u hatırlama-
sını, onun anlamı üzerinde yeniden düş-
ünmesini, onu kutlamasını hiç bir güç
engelliyemez.

Gene bu yıl, yurt dışında da Kürdis-
tanlı emekçiler, aydınlar Newroz'u coş-
kuyla ve kitlesel gösterilerle kutluyorlar.
Kürt halkının kültürü bugünlerde daha
canlı biçimde sergileniyor. Folklor göste-
rileri, govendler, türkülerle karşılanıyor
Newroz.

Açıktır ki Newroz kutlamaları, sırf eğ-
lenmek amacıyla yapılan eylemler değil.
Tersine yurt dışında yaşayan insanları-
mız Newroz'u, baskı ve teröre karşı bir
mücadele biçiminde değerlendiriyorlar.
Onlar, uzakta yaşadıkları ülkelerinin kur-
tuluşuna duydukları özlemle, Kürdistan-
daki sömürgeci uygulamaları teşhir etmek
ve köyde, kentte, hapishanede yaşayan
kardeşlerinin mücadelesine omuz vermek
amacıyla Newroz eylemlerini güçlü kılı-
yor, özveri ve coşkuyla ona sarılıyorlar.

Kürdistan'da her türlü sömürü ve baskı-
dan uzak, Newroz'u özgürce kutlayacağı-
mız günler de gelecek.

Partimizin kuruluşuna yolaçan tarihi ve sosyal koşullar

Partimiz Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin ve genel olarak ülkemizde sınıflar mücadelesinin bir ürünüdür. Bu mücadelenin 1970'lerde vardığı aşama Partimizi yarattı.

Türkiye Kürdistanı'nda yurtsever mücadele, 1925-1938 arasında yeralan çeşitli ayaklanmaların bastırılmasından sonra uzun bir sessizlik dönemi yaşadı ve ancak 1960'larda canlanmaya başladı. Bu dönem, Türkiye Kürdistanı'nda işçi sınıfının ve bir aydınlar tabakasının ortaya çıktığı, aynı zamanda Türkiye'de sol görüşlerin yaygınlaşıp kitlelere mal olduğu bir dönemdir.

1960'ların daha başında, ayrışma net olmamakla birlikte, yurtsever harekette iki eğilim, iki farklı çizgi göze çarpıyordu. Bunlardan biri milliyetçi çizgi, diğeri ise işçi sınıfının dünya görüşünden etkilenen sol çizgi idi. Solda olanlar TİP içinde örgütlenirken, burjuva milliyetçiler 1965'te Türkiye KDP'ni kurdular.

1960'larda Türkiye solu Kürt ulusal sorununun önemini henüz kavramamıştı. Sol çevrelerde burjuvazinin yaydığı şoven görüşler hakimdi. Komünist geçinen çoğu kişi bile Kürt sözünden irkiliyordu. Kürdistan terimi ise -hatta Kürtler arasında- adeta unutulmuştu. Türkiye soluna ulusal sorun tartışmasını solcu Kürt yurtseverleri taşıdılar. 1970'lerin başında bile, ulusal soruna ilişkin olarak solda ciddi bir gelişme yoktu. TİP, 1970 kongresinde aldığı karardan bile, 12 Mart döneminin verdiği ürküntüyle geri çekilmiş ve bu konuyu tabu haline getirmişti. TKP Kürt ulusal sorununu, 'Laz, Çerkez, Gürcü..' gibi bir azınlık sorunu olarak görüyor ve Türkiye'nin toprak bütünlüğü konusundaki hassasiyetini dile getiriyordu. Soldaki şu veya bu türden örgütlerin hemen tümü, Kürt diye bir ulusun, Kürdistan diye bir ülkenin adeta farkında değillerdi ve Kürt halkının taşıdığı güçlü devrimci potansiyelin, bunu örgütleme ve eyleme geçirme gereğinin önemini kavramamışlardı.

Kürt burjuva milliyetçileri ve onların etkisindeki küçük burjuvalar ise ulusal kurtuluş mücadelesini emekçi yığınların, işçi ve köylülerin kurtuluşundan soyutluyor, temellerinden koparıyor, salt duygusal düzeyde bir baskı ve kültür sorunu olarak ele alıyorlardı. Emekçi Türk halkıyla dayanışmanın önemini kavramıyorlardı. Bunlar, besbelli, bir işçi sınıfı partisine olan gereği de red ediyor ve Kürt emekçilerinin bu tür bir örgüte girmelerine karşı çıkıyorlardı. Böyle bir mücadele çizgisinin emekçi kitleleri uyarıp örgütleyemeyeceği, burjuva anlamda bile ulusal kurtuluşu sağlamaya yetenekli olmadığı açıktı. Bu eğilim halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine öncülük edemezdi.

Bu aşamada dayatan temel devrimci görev şuydu: Halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesini devrimci bir öncüye kavuşturmak. Bu öncü, Marksist-Leninist bir işçi sınıfı partisinden başkası olamazdı.

Çağımızda, böyle bir parti oluşturmak, ister kapitalist, ister sömürge ve yarı-feodal bir ülke olsun, tüm ülkelerin işçilerinin ve işçi sınıfı ideolojisini benimseyen aydınların görevidir.

Sömürge bir ülkede bu iki anlamda önemlidir: Birincisi, işçi sınıfının bağımsız örgütünü oluşturmak, onu diğer sınıflara tabi olmaktan, onların kuyruğunda sürüklenmekten kurtarır; ona bağımsız bir güç olma, kendi çıkarlarına uygun bir politika gütmeye fırsatını verir.

'35 SAATLİK ÇALIŞMA HAFTASI'..

(Baştarafı Sayfa 3'de)

İşçi sınıfı, sömürü ve baskı düzenini henüz yıkamadığı ülkelerde sömürüyü sınırlandırmak amacıyla; ücretlerin artırılması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve iş süresinin kısaltılması için kararlı bir mücadele yürütüyor.

Çalışma süresinin kısaltılması mücadelesi işçi sınıfı tarihinde önemli bir yer tutar. Kapitalist dönemin ilk yıllarında işçiler günde 14-18 saat çalıştırılıyordu. 1848'de ilk olarak İngiltere'de tekstil sanayinde "10 saatlik çalışma yasası" kabul edildi. 1889 yılında ise II. Enternasyonal 8 saatlik işgünü kararını aldı ve bunun için birçok eylemler gerçekleşti. 8 saatlik işgünü uygulamasına ancak 20. yüzyılın ilk yarısında başlandı.

Tekelci sermaye doymak bilmeyen kâr hırsıyla sömürüyü sürekli olarak yoğunlaştırıyor. Gelişen teknoloji sayesinde emeğin üretkenliği artırılıyor, işçilerin yarattığı ve patronların kasalarına akan artı-değer büyüyor. Ama işçiler teknolojinin olanaklarından yararlanmıyorlar. Aksine üretime sokulan yeni yeni makinalar işçileri işinden ediyor, açlığa itiyor. Ve sürekli işsizler ordusunun büyümesine neden oluyor. İşsiz sayısının çoğalması işçinin işgücünü pazarlama olanaklarını kısıtlıyor. Patron işçiler arasında rekabeti körüklüyor, böy-

lelikle işgücünü daha ucuza satın alma olanaklarını elde ediyor. Bu nedenle işçiler arasında işinden olma korkusu geliyor ve işçi işten atılmamak için patronun türlü baskılarına boyun eğmek zorunda kalıyor.

Sendikaların iş süresini kısaltma önerisi, işçilerin de teknolojik gelişmenin olanaklarından yararlanmasını amaçlıyor. Bu yönüyle insancıl bir öneridir aynı zamanda. Bu sayede işçi ücret kaybına uğramadan günde bir saat daha fazla politik, sendikal ve kültürel uğraşlara katılabilecek. Yine fizik olarak daha az yıpranacak, aileleriyle ilgilenmek için daha fazla zaman ayırabilecek.

Öneri, önemli bir sosyal sorununa dönüşen işsizlik için de etkili çözüm yoludur. Örneğin 2,5 milyonu aşkın işsiz bu bulunduğu Federal Almanya'da haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi halinde 1,5 milyon işsize iş olanağı doğacak.

Bu istem, aynı zamanda, bugün işsizlik sorunu bahane edilerek ülkeden kovulmak istenen yabancı işçilerin kaderini de ilgilendiriyor. 35 saatlik çalışma haftası için mücadele, yerli-göçmen işçilerin ortak sorunudur. Kürt, Türk tüm yabancı işçiler bu kavgada yerimizi alalım, bu istemi destekleyelim.

Diğer yandan, hem ulusal kurtuluş devriminin geleceği, hem de işçi sınıfının nihayi amaçları bakımından önemlidir bu. Ulusal kurtuluş mücadelesine katılan sınıf ve tabakalardan herbirinin devrimden bekledikleri ve kast ettikleri farklıdır. Burjuvazi, çok çok, yabancı sömürgeciyi kovup ülkenin efendisi olmak ister. O, devrimi sürdürmeye, hatta köklü bir toprak devrimine karşı çıkar. Çoğu kez düşmanla uzlaşmaya, ihanete yatkındır. Salt sömürgeci boyunduruğunun yıkılması için bile, işçi sınıfının öncülüğü bir güvencedir. O, devrimin dost ve düşmanını ayırabilir, kitleleri kurtuluş mücadelesinin dar geçitlerinden geçirerek zafere ulaştırabilir.

Bunun yanı sıra, kurtuluş devriminin devam etmesi, sosyalizmle tamamlanması işçi sınıfının öncülüğü ile mümkündür. Bu olmadan toplumun gerçek bir kurtuluşundan söz edilemez. Bunun içindir ki Lenin, sömürge ülkeler işçilerinin önüne de kendi bağımsız partilerini kurma görevini koydu.

İşte Partimiz bu görevi omuzladı. O, Kürdistan işçi sınıfının partisi, öncü müfrezesidir.

O, uluslararası işçi hareketinin bir parçasıdır.

Partimiz, ezilen, sömürülen tüm halk kesimlerinin ilerici, haklı istemlerini dile getiriyor.

Bunun içindir ki Partimizin kuruluşu, halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesinde tarihi bir adım, "bir nitelik sıçraması", "bir dönemeçtir".

Sendikal durum ve TÜRK-İŞ

12 Eylül askeri-faşist darbenden en fazla etkilenen toplumsal güç, hiç kuşkusuz işçi sınıfı oldu. Bu dönemde tüm demokratik ve sendikal haklar yok edildi, sömürü alabildiğine yoğunlaştırıldı. İşçi sınıfı, cuntanın sopası altında üç yıl boyunca angaryaya çalıştırıldı. Faşist cuntanın "demokrasiye dönüş" sahtekarlığına karşın emekçi kitlelerin, işçi sınıfının yaşam koşullarında bir değişim olmadı, aksine cuntanın yeni yasa ve düzenlemeleriyle zulüm ve sömürü cenderesi kurumlaştırıldı.

Faşist generaller, darbeden hemen sonra ilerici sendikal harekete saldırdılar. DİSK kapatıldı. Yöneticileri ise zindanlara atıldı ve idam dahil ağır ceza istemleriyle yargılanmalarına hâlâ devam ediliyor. Böylelikle işçiler daha baştan sendikal alanda savunmasız bırakıldılar.

İşbirlikçi, sarı Türk-İş ise generallerin çetesinin darbesine alışık tuttu, cuntanın kuyruğunda yürüdü ve tümüyle teslimiyetçi bir ihanet politikası izledi. Türk-İş'in Genel Sekreteri Sadık Şide, faşist cuntanın hükümetinde yer aldı. Bakanlığı süresince, işçi sınıfının zorlu mücadelelerle kazandığı birçok demokratik, sendikal ve sosyal hakları ortadan kaldırdı. Sendikacıların grev hakkını kuşa çeviren yeni sendikalar yasasının altına imza attı. Türk-İş yönetimi, cuntanın işçi düşmanı uygulamalarına karşı sessiz kaldı, tepkileri işçileri aldatmaktan öte gitmeyen birkaç göstermelik demec vermek ve cuntanın bakanlarını ziyaretle sınırlı kaldı. Türk-İş zaten daha kuruluşun-

dan itibaren işçi sınıfı hareketini burjuvazinin kuyruğuna takmayı amaç edinmiş işbirlikçisarı bir sendika olarak örgütlenmişti ve bu görevini, o günden bu yana başarıyla sürdürüyor.

Cunta sendikal hareketteki yeni düzenlemelerle meydanı tümüyle Türk-İş'e boşalttı. Çıkarılan 2821 sayılı yeni sendikalar yasasıyla "tek tip milli sendikacılık" getirildi ve bugün Türk-İş tipik bir milli sendika konfederasyonuna dönüşmüş bulunuyor.

Yeni sendikalar yasası gereği, geçtiğimiz aralık ayında Türk-İş'in kongresi yapıldı. Bu kongrede de, yıllardır Türk-İş'in başına tünemiş işçilerin kanını emen gerici sendika ağalının değişmedi. İşçilerinkinden çok, sermaye çevrelerinin çıkarlarını savunan Ş.Yılmaz yine başkan oldu, cuntanın eski bakanı Şide ise Genel Sekreter.

Türk-İş kongresinde ilerici sendikacılar, delegeler baskı altına alındı, görüşlerini açıklamaları engellendi, işçilerden yana önerilere, hatta sosyal demokrat teriminin kullanılmasına bile izin verilmedi. Şevket Yılmaz, demokratik özlemlerini açığa vuran Petrol-İş Batman Şubesi delegesine divandan kalkıp saldıracak kadar çığırından çıktı. Faşist ve gerici sendikacılar ise kongrede cirit attılar.

Amerikancı-sarı sendikacılar subaşlarını tutmasına karşın Türk-İş tabanında güçlü demokratik bir eğilim vardır. Ve Yılmaz-Şide takımı daha uzun süre işçileri gönüllerince yönetmeyeceklerdir. Nihayet bu zorlamanın sonucudur ki, Türk-İş

yöneticileri de zaman zaman cuntanın ve sermaye çevrelerinin kimi uygulamalarına sözde de olsa karşı çıkmak zorunda kalıyorlar. Türk-İş tabanındaki bu eğilim önemli bir olanaştır ve bunu güçlendirmek devrimci-demokratik güçler için önemli bir görevdir.

Öte tarafta DİSK'in yüzbinlerce üyesi örgütsüz kalmış durumda. DİSK üyeleri, işçi sınıfının örgütlü mücadele geleneğinin en güçlü kesimini oluşturuyor. Faşist cunta bu gerçeği gördüğü için DİSK üyelerinin Türk-İş'e girmelerini uzun süre engelledi. Yeni sendikalar yasasıyla bu örgütlerde devrimci mücadele olanakları iyice kısıtlandıktan sonra sendikalara üye yazımı serbest bırakıldı.

Son gelişmelerle birlikte önümüzdeki dönemde işçi sınıfının ve sendikal hareketin birliği sorunu da yeniden gündeme geldi. Sendikal mücadelede nasıl bir yol izlenmeli, nasıl bir örgütlenmeye gidilmelidir?

Faşist cuntanın getirdiği yeni yasal engeller ve şimdiki nesnel durum öyle gösteriyor ki, önümüzdeki kısa dönemde DİSK açılmayacak, hatta büyük ihtimalle mahkeme kararıyla kapatılacaktır. İlerici sendikal hareketin önündeki engelleri aşmak ise uzun süreli bir mücadeleyi gerektirecek. Ayrıca bu soruna demokrasi mücadelesinin önemli bir hedefi olarak yaklaşmak gerekiyor. Koşullar apaçık ortadadır ve işçilerin eğilimi de tüm gerici ve işbirlikçi niteliğine rağmen Türk-İş'te örgütlenmeden yanadır.

TKSP Merkez Komitesi, da-

ha Temmuz-1982'de bu koşulları görmüş ve Türk-İş'te örgütlenmenin doğru olacağını saptamıştı. MK aldığı kararda şöyle diyor:

"Burjuvazi, işçi sınıfının geçmiş sendikal mücadelesinden duyduğu derin korkuyla, DİSK'in veya benzeri bir sendikal birliğin gelecekte örgütlenmesini engellemeye çalışmakla kalmıyor, gelecekte devrimci sendikal çalışmanın TÜRK-İŞ içinde kanal bulması ihtimalini düşünerek sendikaları tümenden silmeye özeniyor.

"Merkez komitemiz, TÜRK-İŞ içinde çalışmayı reddeden görüşü yanlış ve sekte bulmaktadır. TÜRK-İŞ içinde ve ona bağlı sendikalarda da çalışmalı ve DİSK'in devrimci geleneğini bu sendikalarda yaratmak için çaba göstermeliyiz.

"Merkez Komitemiz, bazı örgütler tarafından savunulan, DİSK'e bağlı sendikaları illegal olarak örgütlemek veya TÜRK-İŞ içinde illegal sendika komiteleri kurmak anlayışını da yanlış bulmaktadır. Legal sendikal örgütlenme tümüyle yok edilmedikçe bu tür illegal sendikacılık gereksizdir, polise saldırı olanakları verir ve geniş işçi kitesini örgütlemeye elverişsizdir.

"Koşulların uygun düştüğü ve bu koşulları yaratabildiğimiz ölçüde fabrikalarda, işyerlerinde Parti hücreleri, çalışma komiteleri oluşturacağız veya varolanları geliştireceğiz. Diğer bir deyişle, fabrikalardaki illegal örgütümüz Parti'dir ve o işçilere, sendikal çalışmalar dahil, çok çeşitli sorunlarda yol gösterecektir."

Göçmen İşçilerin De Kaderini İlgilendiren Bir İstem:

"35 saatlik çalışma haftası,"

Başta Federal Almanya olmak üzere Batı Avrupa'nın birçok ülkesinde çalışma süresinin indirilmesine ilişkin tartışmalar gün geçtikçe daha da boyutlanıyor.

Federal Almanya'da Metal İşçileri Sendikası (IMG)'in öncülüğünü yaptığı çalışma haftasının 35 saate indirilmesi

önerisi, şimdi Alman Sendikalar Birliği (DGB), diğer sendikalar ve daha geniş işçi yığınları tarafından savunuluyor. Sermaye çevreleri ise bu talebe ateş püskürüyorlar. Federal Alman gazetelerinin yazdığına gö-

re bin kadar işveren 3 Şubat 1984 günü Düsseldorf'ta "35 Saatlik Çalışma Haftası" talebine karşı protesto yürüyüşü yaptılar. Aynı gün iki bini aşkın metal işçisi ise bu talebi destekleyen karşı bir eylem dü-

zenlediler.

Sendikaların, ekonomik bunalımın yükünün işçilere ödetilmesine ve işyerlerinin rasyonelleştirilmesiyle sürekli büyüyen işsizlik sorununa karşı geliştirdikleri çalışma süresinin indirilmesi önerisi, akılcı ve sömürüyü sınırlandıran nitelikte bir öneridir. (Devamı Sayfa 2'de)

BU HÜKÜMET DE EKONOMİYİ

Bugün Türkiye'de herkesin varlığını kolaylıkla hissettiği bir gerçek yaşanıyor. Bu, kapitalist düzenin bunalımı aşmayı bir türlü başaramadığı gerçeğidir. Elbette sistem ilk kez böylesi bir durumla karşı karşı kalıyor değil. Türkiye'de sömürü düzeni, daha önceleri de çeşitli kereler tıkanma noktasına gelmiş ve onu çıkmazdan kurtarmak amacıyla değişik türden müdahalelere girişilmişti. Ama sorusu da bir gerçektir ki cumhuriyet tarihi boyunca Türk ekonomisinin geçirdiği krizler hemen hemen hiç bir zaman böylesine derin ve geniş kapsamlı olmamıştı. Bu durumu sermaye çevreleri de geçtiğimiz yıllarda defalarca itiraf etmek zorunda kaldılar.

Bilindiği gibi 1980 yılı başlarında had safhaya varan bunalımı aşabilmek amacıyla yerli ve yabancı tekeli sermaye çevreleri tarafından bir takım önlemler alınmış ve buna bağlı olarak da 24 Ocak kararları diye bilinen ekonomik politika yürürlüğe konulmuştu.

Doğal olarak o günden bu yana yaşanan pratiğin de gösterdiği gibi bu kararların asıl hedefi geniş emekçi kesimleri daha da yoksullaştırmak, bunalımın yükünü onlara yükleyerek işin içinden çıkmaktı.

Diğer taraftan izlenen yeni ekonomik politika ile tekeli sermaye yapılanmasını da gözden geçiriyor, kendi değişleriyle yapısal bir takım değişikliklere baş vurma zorunluluğunu hissediyordu. Bu da ekonomide tekelleşmenin hızlandırılması tekeli ve tekeli olmayan sermaye kesimleri arasında olduğu kadar, tekeli gruplar içerisinde de rekabetin kızıştırılması anlamına gelmekteydi.

Ve gene böyle bir politikanın normal koşullarda yürütülemediği de açıktı. Zaten bugüne kadar ki deneyler de Friedman modelinin az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde ileri derecede baskı ve terörle desteklenmeden yürütülemediğini ortaya koymaktadır.

Dikkat edilirse yalan ve demagoji furyası arasında faşist Türk cuntası da işbaşına geldiği andan itibaren "ekonomiyi düze çıkarma" adı altında bir hayli çaba harcadı. Ancak aradan üç yıl geçtikten sonra, Özal başkanlığındaki hükümet işbaşına gelirken, kriz atlatılamamış, 24 Ocak kararları ve dolayısıyla Friedman modelinin Türkiye'de de fiyaskoyla sonuçlandığı gizlenemez hale gelmişti. Şöyle ki;

- 1983 bütçesi hazırlanırken faşist Cunta yüzde 20 civarında enflasyon olacağını hesaplamıştı. Oysa Cuntanın bu düşüncesi yanlış çıktı ve gerçek enflasyon oranı yüzde ellilere vardı.

- Koparılan onca gücüyle rağmen ihracatta hedeflenen düzeye erişilemedi.

- Dış ticaret açığını 1983 yılında bir önceki yıla göre kaydettiği oran % 10 dolayındaydı. Emperyalist sömürünün getirdiği yük daha da ağırlaşmıştı.

- Cunta dönemi boyunca kişi başına

ulusal gelirden meydana gelen düşüş, 1983 yılında da devam etti ve önceleri 1000, sonra ise 900 doların altına düştü.

- Gelir dağılımındaki dengesizlik (Yani geniş halk kitlelerinin aleyhine olan gelişme) giderek derinleşti. 1983 yılı verileri esas alınarak yapılan "gelir dağılımı" araştırmasının ortaya çıkardığı sonuçlara göre, Türkiye'de 4 milyon 250 bin aile (toplam ailelerin yarısı) milli gelirin yüzde 17'sini; 212.500 aile (toplam ailelerin yüzde 2.5'i) ise gelirin yüzde 21.1'ini elde ediyor. Gene aynı araştırmanın ortaya çıkardığı sonuçlara göre Türkiye'de en zengin 51 bin aile gelirin yüzde 10.2'sini, en düşük gelir grubuna giren 2.500.000 aile de toplam ulusal gelirin yüzde 6.9'unu elde ediyor.

- İngiltere Maliye Bakanlığı tarafından yapılan bir araştırma, Avrupa ülkeleri içerisinde işçi ve memurun en yüksek oranda vergi ödediği ülkenin Türkiye olduğunu ortaya koyuyor.

- Enflasyonla işsizlik oranlarının toplamından büyüme hızının düşürülmesi suretiyle bulunan *sefalet endeksi* bakımından Türkiye, OECD ülkeleri arasında ilk sıradadır.

- Fiyat artışlarına ayak uyduramayan işçi, memur, köylü, esnaf ve sanatkarın satınalma güçleri (gerçek gelirleri) Cunta döneminde giderek düşmeye devam etti. Örneğin sarı Türk-İş tarafından yapılan bir araştırmaya göre 1977 yılında 146.53 lira olan bir işçinin günlük ücreti, para değerinin düşmesi sonucu 1983 yılında 66.22 liraya kadar düşmüş bulunuyor. Yani başka bir deyişle işçinin hayat düzeyi yandan fazla azalmış bulunmaktadır.

- Zamların ardı arkası kesilmedi. Esasında zam yapmak 24 Ocak kararlarının en önemli hedeflerinden bir tanesidir ve o tarihten bu yana da zamlar günlük hükümet uygulamaları arasında hiç çıkmadı. Yapılan bir hesaplama göre 1983 yılı başında İstanbul'da yaşayan dört kişilik bir ailenin ortalama mutfak gideri 28.000 lira iken bu miktar yıl sonunda 40.500 liraya tırmandı. (Net asgari ücretin 10.000 lira dolayında olduğu gözardı edilmemeli)

- İşsizlik çıg gibi büyümeye devam etti. Kısa bir süre önce Özal hükümetinin sanayi ve ticaret bakanı C.Aral işsiz sayısının 5 milyonu aştığını itiraf etmek zorunda kaldı.

Özal Hükümetinin Programı: Friedman Modeli'ne Devam

6 Kasım seçimlerinden zaferle çıkan Özal'ın Anavatan Partisi hükümeti kurdu. Yeni hükümet, programında kendisini şöyle nitelendiriyor; "Hükümetimiz milliyetçi ve muhafazakar, sosyal adaletçi ve rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisini esas alan bir hükümettir."

Elbette Özal hükümetini tanıyabilmek ve onun izleyeceği ekonomik politikayı

doğru biçimde değerlendirebilmek için programda yer alan kendi içinde tutarsız ve çelişkili bu tür demagojilerle yetinemeziz. Bu hükümetin ekonomik alanda ne yaptığı ve nereye varmak istediği pratik uygulamalarıyla yeterince biliniyor.

Hükümet, serbest rekabete dayalı piyasa ekonomisinden yana olduğunu sık sık vurguluyor ve bu doğrultuda enerjik bir çalışma yapıyor. Burada öncelikle şunu belirtmekte yarar var. Söz konusu olan, kapitalizmin başlangıç dönemlerinde geçerli serbest rekabet değildir. O tür rekabet tarihe karışalı çok oldu. Emperyalizm döneminde böylesi bir rekabetin sözünü etmek de, zaten maddeten olanaksız. Friedman modelinde söz konusu edilen serbest piyasa ekonomisi, yerli ve yabancı tekeli sermayenin önündeki her türlü engeli ortadan kaldırma, güçlülerin kendilerinden daha güçsüz olanları ezip sömürme ve geniş halk kitleleri üzerinde dizginsiz bir sömürüyü, baskıyı gerçekleştirme serbestisidir.

Her ne kadar bu program 24 Ocak 80 tarihinden buyana yürürlükte bulunuyor ve hemen herkes tarafından hayli yakından tanınıyorsa da, Özal hükümetinin atmakta olduğu adımlarla ilgili özet bilgi vermekte gene de yarar var.

Özal hükümeti, sıkı para politikasını ısrarla sürdürmek kararında. Zamlar hiç kesilmiyor ve bundan sonra da aynı durum devam edecek. Yüksek faiz politikasının sürdürülmesi hükümetin vazgeçmeyi hiç mi hiç düşünmediği bir konu. Türk lirası devamlı şekilde devalüe ediliyor ve giderek tam konvertibiliteye geçilecek. Yani liranın değeri piyasa koşulları tarafından serbestçe belirlenecek. İthalat serbestleştiriliyor. Bu amaçla, belli malların Türkiye'ye girişini yasaklayan veya tehdit eden yasal engellerden periyodik olarak vazgeçiliyor. Eğer Özal hükümeti, programını uygulama fırsatı bulabilirse bir süre sonra Türkiye her çeşit ithal malının serbestçe dolaştığı bir ülke durumuna gelmiş olacak. Yabancı sermayenin önündeki her türlü engel kaldırılıyor ve ülke onun için bir vergi cennetine çevriliyor. Sınırsız bir dış borçlanmaya gidilmesi için elden gelen çaba harcanıyor. Hükümet, dışarıdan para temin edilsin de hangi koşullarla olursa olsun anlayışına sahip. Ekonomide devlet esas olarak devre dışı bırakılıyor. KİT'lerin satılması için gerekli hazırlıklar sürdürülüyor. Devlete verilmesi düşünülen görev ise sadece bir takım alt-yapı hizmetlerinin yerine getirilmesi olacak. Aralarında Boğaz köprüsü ve Keban barajı gibi ülke ölçülerine göre dev boyutta olan işletmelerin satışı da planlanmaktadır. Hükümet, yurt dışında bulunan veya kesin dönüş yapan işçilerin elindeki dövizleri çalıp çırpabilmek için çeşitli hilelere başvurmaktan geri kalmıyor.

BUNALIMDAN KURTARAMAZ

Bu Program İle Nereye Varılabilir?

Yukarıda bazı ana noktaları üzerinde durulan monetarist politika ile siyasal iktidar nereye varabilir? Başka bir deyişle tekeli sermaye açısından bu programın başarı şansı nedir. Onlar bununla içerisine girdikleri bunalımı aşabilir, enflasyon, ekonomik durgunluk ve işsizlik gibi büyük sorunlara çözüm bulabilirler mi? Elbette buna olumlu cevap vermek mümkün değildir.

Her şeyden önce şu noktayı gözden uzak tutmamak gerekir. Mevcut bunalım, şu veya bu yöndeki ekonomik uygulamaların, kararların yetersiz ve kötü oluşunun kaynaklanıyor. Bu, doğrudan doğruya sistemin yapısından gelen bir bunalımdır ve sistemin özü değişmedikçe de periyodik olarak devam edecektir. Bu bakımdan bugünkü hükümet bir takım operasyonlarla sistemin bazı yönlerini rayına oturtmaya çabalarken, bizzat atılan bu adımlar yeni sorunlar doğuruyor, yeni açmazlar ortaya çıkarıyor.

Örneğin; Friedman modelinin bir gereği olarak hükümet enflasyonu önlemeyi hedeflemiş ve bunu sağlamak için de sıkı para politikası izlemektedir. Daha doğrusu piyasadaki para miktarını azaltarak fiyat artışlarının hızını düşük tutmak, hükümetin ekonomi politikasının ana hedeflerinden bir tanesidir. Onun, bu amaçla baş vurduğu başlıca yöntemlerden birisi sık sık zam yapmaktır. Yani fiyat artışlarını önlemek amacıyla yola çıkıldığı söyleniyor, ama durmadan fiyatlar yükseltiliyor. Burada Friedman modelinin böylesi bir yola baş vurmaya neden öngördüğü sorusuyla gelebilir. Aslında bu yöntemle varılacak istenen hedef, kitlelerin alım gücünü düşürerek, toplumun toplam talep düzeyini küçültmektir.

Gene siyasi iktidar, bir çıkış yolu olsun diye yüksek faiz politikası izlerken de aynı durum ortaya çıkıyor. Bilindiği gibi bu politika ile güdülen amaçlardan bir tanesi, tasarrufu arttırmaktır. Acaba bu yöntemle geniş kitleler tasarrufu arttırmaya yönlendirilebilirler mi? Elbette ki değil. Çünkü günümüzde açlık ve yoksulluk o derece ileri bir noktaya varmış ki, bırakalım tasarrufa yönelmeyi, geniş yığınlar, günlük geçimlerini nasıl sağlayabileceklerinin derdine düşmüşlerdir. Yüksek faiz politikası, esas olarak ellerinde bankaya yatıracak kadar parası bulunan üst gelir gruplarının işine yarıyor. Onlar, bu sayede herhangi bir çaba harcamaksızın büyük oranda faiz gelinine kavuşarak servetlerini kat kat arttırmış oluyorlar.

Diğer taraftan yüksek faiz, kredi maliyetini arttırıcı bir rol oynuyor. Yani onu pahalılaştırıyor. Bu ise kullanılan kredi miktarının düşmesine, ekonomik durgunluk ve üretim kaybına, iflasların artmasına sonuçta da işsizliğin çoğalmasına neden

olmaktadır.

Esasında Friedmancı Özal hükümeti, ekonomik durgunluğu ve iflasları bir politika olarak benimsemiş bulunuyor. Özal'ın sağ kolu Kaya Erdem, "iyi yönetilmeyen şirket gider". "İngiltere'de bir yılda 20 bin şirket battı" diye ifade ediyor bu politikayı.

Döviz kurunun serbest bırakılması (tam konvertibiliteye geçiş) ile Türk lirası sürekli değer kaybına uğrayacaktır. Hükümet, bu politika ile de döviz piyasasındaki karaborsacılığın önlenmesini ve ihracatın artırılmasını amaçlıyor. Oysa uygulamada da görüldüğü gibi daha başka bir sürü ekonomik nedene de bağlı olan karaborsa önlenemiyor. Aynı şekilde ihracatı, hükümetin düşündüğü ölçüde arttırmak da olanaksız. Bunun için her şeyden önce elde başka ülkelerin mallarıyla rekabet edebilecek nitelikte ve fiyatta yeterli mal bulunması gerekiyor. Türkiye'nin ne sanayide ve ne de tarımda böyle bir gücünün bulunmadığını tartışmaya bile gerek yok. Çikita muzunun ithali üzerine koparılan gürlü ve Ortadoğu elma pazarının Amerika'ya kaptırıldığına ilişkin burjuva basınında yer alan serzenişler bunun açık göstergeleridir.

Üstelik ithalatın serbestleştirilmesi, Türkiye pazarının yabancı mallarla dolup taşmasına neden olacaktır. O taktirde dışarıya dış dokunur miktarda mal satmak bir yana, korunma önlemlerinin ortadan kaldırılmasıyla Türk burjuvazisi iç pazarında da önemli ölçüde elden kaçırma durumuyla karşı karşıya kalacaktır.

Kapıların sonuna kadar yabancı sermayeye açılması, ona tüm kolaylıkların sağlanması, sınırsız bir dış borçlanmaya başvurulması, ülkedeki emperyalist sömürü ve tahakkümü, yoksulluğu kat kat arttıracaktır.

Friedman Modeli, Tekelci Sermayenin İç Çelişkilerini Derinleştiriyor

Türkiye'de şu anda yaşanan bir gerçek de şudur: Dikkat edilirse hükümet programına ve ekonomik sorunlara ilişkin tartışmalarda işçinin, köylünün, esnaf ve sanatkarın, memurun hiç sesi çıkmıyor. Tartışmalar, birbirlerini eleştirenler, kısacası sahnede olanlar yalnızca tekeli sermaye çevreleridir.

Bu tartışmalar ve çekişmeler aynı zamanda tekeli sermaye grupları arasındaki çelişkiyi de açığa çıkarıyor. Kendi iç sorunlarını gizlemeyi ve tartışmaları kamuoyu önünde yapmamaya büyük özen gösteren sermaye çevreleri son zamanlarda bu kuralı adamakıllı bozdular. Basın-yayın organları, kongreler, seminer ve benzeri toplantılar açık tartışmaların yapıldığı platformlara dönüşüyor. TÜSİAD toplantıları ve İstanbul Sanayii Odasındaki çatlaklıklar bunun en somut örnekleridir.

Örneğin: Gene Özal hükümetinin hükümeti olarak bilinen ihracatçı ENKA Holding yöneticileri hükümetin politikasına övgüler düzerken, TİSK Genel Başkanı Halit Narin, "Sanayici bir-iki pazarlamacı şirketin gölgesinde bırakılmaz" diye feryadı basıyor.

O halde nedir tekeli çevreleri böylesine birbirine düşüren, onları açık tartışmalara iten nedenler? Bunlara kısaca değinmekte yarar var.

Bilindiği gibi Türk sanayii yıllarca devletin desteğini alarak, gümrük duvarlarıyla dış rekabete karşı korunarak, iç pazara yönelik biçimde kuruldu ve öyle yapılandı. Bol ve ucuz kredi sayesinde işletmeler, kendi ölçülerine göre iddialı sayılacak büyüklükte projeler gerçekleştirdiler. Şimdi ise siyasi iktidar, devlet desteğini bunların arkasından çekiyor, ucuz kredi uygulamasına son veriyor. Liranın değerinin düşmesi karşısında artan borç yükü altında ezilmelerine göz yumuluyor. Girişilen bir dizi başka uygulama ile bunların içpazar olanakları daraltılıyor. Kısacası sanayici için tek çıkış kapısı bırakılıyor. Eğer sanayici, ihracata yönelir, dış ülkelerle rekabete dayanır ve dışarıya mal satabilirse yaşama şansını sürdürebilir. Aksi taktirde durgunluğa, iflaslara katlanmak zorundadır. Buna ise her sanayicinin göğüsleyemeyeceği, içpazarı bölüşme mücadelesini kızıştıracağı ve sonuçta değişik alanlarda faaliyet gösteren güçlü tekelci karlı çıkaracağı açıktır. Zaten Özal hükümetinin programı olan Friedman modeli de ekonomik olanakların, az sayıdaki yerli büyük tekel ile yabancı sermaye çevrelerinin denetimine sokulmasını, tekelleşmenin hızlandırılmasını öngörmektedir. İşte değişik sermaye çevrelerini birbirine düşüren ekonomik politikanın özü, "içe dönük sanayileşmeden dışa yönelik sanayileşmeye" diye de ifade edilen bu uygulamalardır.

Özal Hükümeti, Açlık ve Yoksulluğu Kat Kat Arttıracaktır

Uygulanan program yerli ve yabancı tekeli sermaye çevrelerine dizginsiz sömürü olanakları tanımayı amaçladığına göre, kapitalist sistemin içerisine girdiği krizin esas yükü işçi sınıfının, yoksul köylülüğün, memur kesiminin, esnaf ve sanatkarın sırtına bindirilecektir. Aslında bu konuda fazla kamt aramaya da gerek yok. Bir tarafta aynı modelin uygulandığı başka ülkelerde ortaya çıkan sonuçlar, diğer tarafta ise 24 Ocak 1980 tarihinden bu yana yaşanan Türkiye pratiği var.

Friedman modelinin uygulandığı diğer ülkelerde ne gibi sonuçlar ortaya çıktı? Şurası açıktır ki bu ülkelerde ne fiyat artışlarının önü alınabildi, ne ekonomide ileri sürülen gelişmeler ortaya çıktı. Şili'nin durumu ortadadır. 1973 yılından bu

(Devamı Sayfa 6'da)

BU HÜKÜMET DE ..

(Baştarafı Sayfa 5'de)

yana faşist baskı ve terör altında olan bu ülkede, bugün Friedman modelinin vardığı nokta tam bir iflas halindedir. Hızla yükselen enflasyon, milyonlarla ifade edilen işsizlik, üretimde aşırı düşme, dış borçlarda görülmedik artış ve sokaklarda açlıktan ölen insanlar.

Arjantin, işbaşında bulunan faşist yönetimin Friedman modelini uygulamaya kalktığı bir diğer ülkeydi. Bilindiği gibi kısa bir süre önce Cunta bir seçim yapmak zorunda kaldı ve doğal olarak kitleler onları yönetimden uzaklaştırdılar. İşbaşına gelen yeni devlet başkanı Alfonsin ile yapılan bir röportaj'daki şu cümleler, Friedman modelinin bu ülkenin ekonomisini getirdiği noktayı açığa çıkarıyor.

Spiegel- "Askeri yönetim size harap bir ekonomi bıraktı. Bir zamanlar dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Arjantin, en yoksul borçlulardan biri oldu. İnsanların göç etmeye çalıştığı, sermayenin aktığı bir yer, insanların terketmeye çalıştığı, sermayenin kaçtığı bir yer oldu. Bir ülke nasıl böylesine harap edilebilirdi?"

Alfonsin- "Chicago Okulu'nun monetarist ekonomi teorilerinin uygulanmasıyla. Eskiden kendimizin ürettiği malları ithal ederek borçlandık. Ama bu sadece bizim suçumuz değil. Ticarete bize kötü muamele yapıldı, AET ve tabii ABD tarafından. Örneğin etimize dünya pazarında konan yasak gibi.."

Bu örneklerinin yanı sıra, Türkiye'de son dört yılda ortaya çıkan sonuçlar da Friedman modelinin varacağı yeri yeterince açıklığa kavuşturuyor mu? Sadece faşist Cunta döneminde Türkiye'de emekçi yığınların yaşam düzeyleri yarı yarıya geriledi. Açlık ve yoksulluk görülmedik boyutlara vardı. İşsizlik hergün biraz daha büyüdü. Ekonomide durgunluk ileri boyutlara vardı.

Ama buna karşılık tekelci sermaye çevreleri görülmedik kârlar elde ettiler. Örneğin bir kaç büyük holding yetkilisinin söylediği şu sözler, 1983 yılının bu çevreler için nasıl geçtiğinin bir göstergesidir. Koç Holding, "1983 başarılıydı, yatırım hevesimiz de geri geldi." Sabancı Holding, "başarılı bir yıldır, hiç bir şirket zarar etmedi." Enka Holding, "1983, bizim için çok olumlu, Türkiye için durgun bir yıldır." vs.

Bütün bu gerçekler, önümüzdeki yılda ve yıllarda geniş emekçi halk kitlelerinin daha ne büyük sıkıntılarla yüzyüze geleceklerinin bir göstergesidir. İşçi sınıfının önemli bir kesiminin sendikal haklardan tümüyle yoksun bırakılması bir yana, faşizm koşullarında, sözde bu hakka sahip olanların da sendikal mücadele verme olanaklarının bulunduğunu söylemek mümkün değil. Üstelik piyasada olan sadece Türk-İş yönetimi gibi bir ihanet çetesidir. Serbest piyasa koşulları demagojisini elden bırakmayan Özal hükümeti, sıra toplu-sözleşmelere gelince en katı müdahaleci kesiliyor. Ege ekici tütün piyasasında görüldüğü gibi devletin ekonomiyi müda-

halesine karşı olduğunu söyleyen hükümet, piyasaya girerek düşük fiyatla tütün alımına girişiyor ve ihracatçının çıkarı için üreticiyi perişan duruma düşürüyor.

Görüldüğü gibi, neresinden bakılırsa bakılsın daha büyük açlık ve yoksulluk

demek olan Özal hükümetinin ekonomik politikası başarıya ulaşamaz ve ekonomiyi bunalımdan çıkaramaz. Gerçek anlamda bunalımın sona erdirilmesi ise ancak mevcut sistemin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür.

POLİTİK TUTUKLULARA ÖZGÜRLÜK

(Baştarafı Sayfa 1'de)

rine gösterdiği dayanışmadır. Bu dayanışma sözkonusu ülkelerin hükümetlerini, parlamentolarını da zorluyor.

İşte Türk Cuntası ve Batı ülkelerindeki baş destekçileri şimdi bu engelleri aşmak için çabalyorlar. Demokrasi oyunu bu amaçla sahnelenmiştir. Cunta bununla, bir yandan ülkede yalıtılmaktan kurtulmaya, en azından durumdan şikayetçi olan burjuva ve kimi küçük burjuva çevreleri yanına çekmeye, diğer yandan Batı'daki demokratik kamuoyunun gözlerini boyayarak bozulan politik ve ekonomik ilişkilerini yeniden düzenlemeye, geliştirmeye çalışıyor.

Türkiye demokrasi güçleri de Cunta'nın hangi cephelerde sıkıştığını, zayıf yanını iyi kavramalı ve oradan vurmalıdır.

Faşist rejimin demokrasi oyunu ne içerde, ne de dışarda inandırıcı olmadı. Burjuva partilerinin bir bölümü, 6 Kasım seçimlerine konan engeller nedeniyle parlamentoya giremediler. Onlar ve 12 Eylül'ün sahnedeki uzaklaştırdığı politikaclar bu durumdan memnun değil. Özal'ın yeni programı ise çeşitli burjuva kesimleri arasındaki kavgayı kızıştırdı. Bu nedenle burjuvazinin ne Cunta'nın ne de Özal'ın çevresinde birleşmesi olanaksızdır. Halk yığınları için ise durum daha da kötüye gidiyor. Özetle, içerde Cunta'nın durumu iyi değil.

Dışarda ise demokrasi ve özgürlük sözcüklerini dudaklarından düşürmeyen, hatta bu konuda Cunta ile bir danışıklı döğüş içinde görünen, ama öteden beri ona desteklerini sürdüren kimi sahte demokrat çevreler, Cunta'nın sözkonusu oyunlarını "demokrasiye geçiş" diye kendi ülkelerinin kamuoyuna yutturmak ve böylece faşist rejime karşı sendikaların, ilerici basının ve diğer demokratik kuruluşların muhalefetini azaltmak için yoğun çaba gösteriyorlar. Ancak bu çabalar da Türkiye'deki gerçek durumu gizlemeye ve demokratik güçleri aldatmaya yetmiyor.

Önümüzdeki günlerde faşist rejim, gözleri daha çok boyamak için "demokrasi yolunda" bir adım daha atabilir, politik tutukluları dışarda bırakarak kısmi bir af da çıkarabilir. Daha şimdiden, "öğrenci affı", "imar affı", "kader kurbanlarının affı" biçiminde bunun hazırlıkları yapılıyor. Hatta MHP'li katilleri de buna dahil etmek için çabalar gösteriliyor. Ama faşist rejim, ilerici, demokrat tutuklular için bizzat "Anayasa" ile af kapısını kapatmaya çalıştığı gibi, şimdi birer demokrasi şampiyonu kesilen halihazır burjuva partileri de böyle bir affın sözünü etmek istemiyorlar. Bunlar, devrimci ve demokrat tutukluları, Kürt yurtseverlerini, yani içerdeki onbinlerce siyasi tutukluyu "eylemci" ve "terörist" diye niteleyerek içerde tutmanın ve onların dışında bir af çıkarmanın yolunu arıyorlar.

Öte yandan, sıkıyönetimin kaldırılması, operasyonlara ve işkencelere son verilmesi, politik tutukluları da kapsayan bir genel af çıkarılması kitlelerin güncel istemlerinin başında geliyor.

Son dönemde cezaevlerinde yükselen direnişlerle birlikte kitlelerin genel af istemi de yaygınlaştı. Sıkıyönetim komutanları bu gelişmenin önünü almak için basını uyardılar, sansür koydular.

Bu aşamada hem kitleler içinde af istemini yükseltmek, hem de uluslararası demokratik güçlerin daha etkin desteği için çaba göstermek büyük önem taşıyor. Cunta'nın "demokrasiye geçiş" aldatmacasını daha da enerjik biçimde teşhir etmeli, manevralarını boşa çıkarmalıyız.

İçerde kitlelerin yükselen mücadelesiyle birlikte uluslararası demokrasi güçlerinin desteği, Faşist Cunta'ya geri adım attırmakta etkili olacaktır. Her olanaktan yararlanarak çeşitli ülkelerdeki siyasi partileri, devlet adamlarını, Avrupa Konseyi ve Parlamentosu'nun temsilci ve üyelerini, sendikaları, basını ve diğer demokratik kuruluşları ziyaret etmeli, kendilerine Türkiye'deki gerçek durum ve gelişmeler hakkında enformasyon vermeli ve desteklerini istemeliyiz. Türkiye ve Kürdistanlı ilerici örgütler bu amaçla uyum içinde ve birlikte davranabilirlerse bu daha da etkili olacaktır.

PARTİ MİLİTANİ İÇİN..

Propaganda ve Ajitasyon

Propaganda ve ajitasyonun amacı kitleleri bilinçlendirmek, eylem alanına çekmektir. Devrimci bir partinin temel görevlerinden biri sistemli, enerjik biçimde propaganda ve ajitasyon yürütmektir.

Sömürücü güçler de kitlelere yönelik propaganda ve ajitasyon yaparlar. Hem de çok yoğun, sistemli ve aralıksız olarak. Bu iş için ellerinde pekçok araç vardır. Büyük tirajlı gazeteler, radyo ve televizyon, okullar, dini kurumlar, siyasi parti toplantıları vb.. Onların amacı kendi dünya görüşlerini kitleler arasında yaymak, kitleleri kurulu düzene şartlandırmak, kendi çıkarları doğrultusunda onlara yön vermektir. Bu yüzden yalana dayalıdır onların propagandası. Gerçekleri halktan gizlerler.

Devrimci partilerin propaganda ile amaçladıkları ise, tersine, kitleler arasında burjuvazinin ve diğer gericilerin yarattığı şartlanmaları kırmak, onlara gerçekleri öğretmek, kendi kötü durumlarını kavramalarına yardımcı olmak, düşmanlarını tanıtmak ve kurtuluş yolunu göstermektir. Bizim propagandamız doğruya dayalıdır, kitlelere gerçek bilgiyi taşır.

Propaganda göze ve kulağa seslenen çeşitli araçlarla yapılır. Karşılıklı konuşma, konferans, miting, bildiri, broşür, kitap, gazete.. Müzikten, resimden, tiyatro ve sinemadan yararlanılır. Propaganda araçları zengindir, çeşitlidir.

Kişi olarak herkesin iyi bir propagandacı, usta bir ajitator olması beklenemez. Nitelikli propagandacı ve ajitatorler "düzenlerle yetişmezler". Ama bu demek değil ki bir partide propaganda ve ajitasyon görevleri bir avuç insanın işidir. Hayır, her parti üyesinin görevidir bu. Hatta her sempatzanın (Çünkü o da böylece kavgayı omuzlayacak, kendini eğitecek ve aynı zamanda bir parti üyesi olmaya hazırlanacaktır).

Propaganda ve ajitasyon için bir devrimciye gerekli olan bilgi ve inançtır.

O, asgari bilgiler edinmiş, belli bir sınıf bilincine ulaşmıştır. Ama öğrenme ve eğitim yaşam boyunca devam eder. O, sorunları ve onların çözüm yolunu iyi bilmeli ki başkalarına anlatabilsin. İyi bir propaganda sağlam bilgiden doğar.

Ama yalnızca bilmek yetmez, devrimci inanç ve enerji de gerekli. Her olanaktan ve araçtan yararlanarak bilgiyi başkalarına taşımak, onları bilinçlendirmek, mücadeleye kazanmak için çaba harcamalı. Eğer bu çaba yoksa sosyalizmin profesörü olmanın da hiçbir değeri yoktur.

Hayat, başkalarıyla konuşmak, tartışmak, onlara birşeyler vermek için hergün onlarca fırsat yaratır. Propaganda da bizim aksatmadan yürüteceğimiz bir iştir. Bu işi yaptıkça ustalaşırız.

Sözlü Propaganda ve Ajitasyonda

Nelere Dikat Etmeli?

a) Propagandanın yöneldiği kitle veya kişilerin durumu, toplumsal yeri, bilinç düzeyi, sorunları.

Bunu göz önüne almazsak kime, neyi, nasıl anlatacağımızı

bilemeyiz. Örneğin hâlâ güçlü biçimde burjuva dünya görüşünün etkisinde olan emekçilere ilk anlatacağımız şey, "devrimin hangi yoldan olacağı" değildir. Önce onlara sorunlarının kaynağını, sömürü çarkını kavratmalıyız.

b) İyi bir diyalog kurmak, ilgi uyandırmak için konuya somut sorunlardan, güncel konulardan başlamalı.

Acemi bir propagandacı için çoğu zaman kitleler, insanlar umutsuz, ilgisiz görünür. "Bu adamlar uyuyorlar", "çok boşlar" veya "hiç dinlemiyorlar ki.." der. Oysa insanlar sorunlarla yüküldür. Onları konuşturmanın, ilgilerini çekmenin yolunu bulmalı.

Bir köyde misiniz? Köylerde toprak sorunu; yol, elektrik, eğitim ve doktor sorunu; türlü baskılar vardır. Önce bunlara bir bakmalı. Köylülerin kafasını neler meşgul ediyor, onlar nelerden şikayetçi? Bunları araştırmalı. Tartışmayı bunlar üzerine açmalı ve bunlarla ülkedeki sömürü ve baskı düzeninin bağıni kurmalı. Tartışma geliştikçe, iş, bir çorap söküğü gibi, gelir çıkış yolunun ne olduğu sorusuna dayanır.

Avrupa'nın bir ülkesinde, göçmen işçiler arasında mısınız? Onların da işsizlik, ağır çalışma koşulları, konut sorunu, horlanma, çocuklarının eğitimi gibi pekçok sorunları var. Bunların asıl kaynağı ne? Neden göçmen işçi olmuşlar? Her sorundan giderek işçilere bilinç vermek mümkündür.

c) Konuşmayı bilgiç bir eda ile, ders verir gibi yapmamalı. Karşıdakini küçük görmemeli, onunla ciddi konuşmalı. İçtenlikli, coşkulu, mütevazî olmalı. Tartışmayı mümkün olduğunca bir sohbet havasına sokmalı. Karşıdakine söz hakkı tanımalı; onu konuşturmalı, konuya yöneltmeli.

d) Herşeyi bir anda vermeye kalkmamalı. Bilinç düzeyi düşük bir emekçi, bizim ancak yıllar boyu aldığımız şeyleri bir anda alamaz. Konuyu çok dağıtmamalı; bir seçme yapmalı, karşıdaki üzerinde etki yapacak, onun kafasında iz bırakacak olanları öne çıkarmalı. Örneklere, kıyaslara başvurmalı.

e) Tartışmada sabırlı olmalı. Karşımızdaki çok ters, yanlış şeyler söyleyebilir; öfkeye kapılıp kırıcı davranmamalı. Tartıştığımız kişi çok inatçı, kalın kafalı, belki de bilinçli bir gerici olsa bile, bu tartışmanın eğer dinleyicileri varsa, onları gözetmeli. Kimi zaman belki bizimle tartışan yola gelmez veya etkilenmez, ama dinleyen birçok kişi olumlu biçimde etkilenbilir.

f) Anlatım sade, anlaşılır olmalı. Eğer karşımızdaki bizi anlamıyorsa konuşmanın ne gereği var?. Ve eğer anlamıyorsa suç bizdedir! Usta bir anlatıcı, propagandacı, bilinç düzeyi en düşük, hiçbir eğitim görmemiş emekçilerle de kolayca diyalog kurabilir, onların anlayacağı bir dil kullanabilir. Kitabı, bilimsel terimlerle süslü, gösterişçi bir anlatımdan kaçınmalı.

g) Mümkünse ilişkileri sürekli kılmaya çalışmalı. Böylece aynı kişi veya kişilerle birçok kez konuşmak, tartışmak, onlara yayın vermek ve öğrendiklerini pekiştirmek mümkün olacaktır.

Gelecek sayıda: Yazılı propaganda ve ajitasyon.

**Faşist Cuntanın Kürdistan'daki zulmünü
yığınlar içinde teşhir et !**

YILMAZ YOLDAŞI UNUTMAYACAĞIZ !

"Halkımızın yiğit evlatlarının Diyarbakır zindanlarında yürüttüğü devrimci mücadelenin en son örneğini 3 Ocakta başlayan açlık greviyle yaşadık. Barbarca saldırı ve işkencelere, faşist cuntanın açık katliamlarına karşı savaşta bir özgürlük savaşçısını daha yitirdik. Yoldaşımız Yılmaz Demir, şu anda kesin sayısı henüz bilinmeyen diğer devrimcilerle birlikte kahpece katledildi.

Yılmaz yoldaş, emekçi bir ailenin çocuğuydu. O, devrimci mücadeleye daha ortaokul sıralarında sempati duymaya başlamıştı. Babasının şoförlük gibi zor bir meslekte çalışarak geçimlerini nasıl sağlayabildiğini, düzenin ağır sömürü çarkları arasında ezilmeyi gördü. Toplumsal gerçeklere eğilimi, bilinçlenmesi işte onun bu sınıfsal konumundan kaynaklanıyordu. Kısa sürede Konya'da öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelelerinde aktif rol oynadı. O, bir yandan lisede faşistlere karşı militanca savaşırken, diğer yandan da sosyalist hareketimizin görüşlerini öğreniyor, başkalarına götürüyordu. Konya Gazi Lisesi'nde anti-faşist, devrimci-demokratik güçler içerisinde saygınlık topluyordu. Liseli gençlik arasında sosyalist hareketimizin görüşlerini yaydı, örgütledi. O'nun bu mücadelede azmi, faşistlerin ve polisin gözüne batıyordu. O, Konya'da ilerici ve yurtsever insanların güvenini kazandığı gibi, düşmanın da nefretini üstüne topluyordu. Fakir durumundan dolayı hem okuyor, hem de çalışıyordu. Faşist saldırılardan korkmayan ve yenilgilerde bile yılmayan bir yoldaşımızdı. Bir çok kez polisçe tutuklanarak işkenceye tabi tutuldu. Son olarak 1979 yılında 2 aydan fazla hapis hane kalmıştı. Ama o aralıksız sosyalist hareketimiz için çalışıyor, yüreği onunla çarpıyordu.

Bir ara, faşist lise yönetimi okuldan uzaklaştırmakla ondan kurtulmaya çalıştı. Yılmaz yoldaş, Cihanbeyli Lisesi'ne kaydını yaptırır yaptırmaz, ilçedeki arkadaşlarla kaynaşmasını bildi. Seminer çalışmalarını yürüttü, afiş asmaya, slogan yazmaya çıktı, bir çok kitle eyleminde yer aldı. 1980 yılında ilçede bulunduğu sürede arkadaşlarına iyi bir örnek ve moral kaynağı oldu. O, bilinçli ve savaşkan bir kişi olarak çevrede seviliyor, sayılıyordu. O'nu tanımayan hemen hemen yoktu. Konya MİT'i, polisi onu çoktandır kendileri için tehlikeli gördükleri Özgürlük savaşçıları listesinde başa almışlardı. Sosyalist hareketimizin güçlenmesi ve kitlelere artık malolması, bölgedeki faşist gerici güçlerce hazmedilecek lokma değildi. Bu nedenle bir sloganı bahane ederek, bir çok yoldaşımızı tutuklayan, uzun süre baskı yapan ve dayak atan faşist emniyet güçleri, çok çabalamalarına rağmen Yılmaz yoldaşı yakalayamadılar.

Yılmaz yoldaş, öğrenim hayatında da çalışkan ve başarılıydı. 1980 yılında liseyi bitirdikten sonra Diyarbakır Eğitim Enstitüsü imtihanlarını kazandı. Köyde bulunduğu sırada geçimini sağlamak amacıyla sürekli çalışan ve devrimci kişiliğini hayatın her alanında gösteren Yılmaz yoldaş, 12 Eylül faşist darbesinin işbaşına gelmesinden sonra Kürdistan'ın Diyarbakır iline giderek okula başladı.

Orada faşizm şartlarında mücadeleye devam etti, sömürgecilğe karşı kini daha da büyüdü. Faşizmin uşakları, MİT ajanları kendisini tanıyor, sürekli izliyorlardı. Ama hiç bir baskı türü onu görevlerini yerine getirmekten alıkoyamadı. O diğer arkadaşlarıyla birlikte, Riya Azadi, Denge KOMKAR'ı dağıtıyor, kitle-

lere TKSP'nin görüşlerini taşıyordu.

Yakalanışından, yani Aralık 1981'den bu yana ise Diyarbakır zindanlardaydı. Yılmaz yoldaş, orada da her türlü baskı ve zulme karşı direnmesini, ayakta kalmasını bildi. Kendisine yapılan işkenceler, ölüm tehditleri onu geriletemedi. Ailesiyle görüşmesi engelleniyordu. Babası ve diğer akrabaları onu ancak bir kaç kez uzaktan mahkeme salonunda görebildiler. Çünkü, faşist cunta ve uşakları onun yüksek moralli oluşundan, söyleyeceği bir kaç sözden bile korkuyorlardı.

İşte böyle bir yiğit insanı, Kürt halkının kurtuluş mücadelesinin cesur ve fedakar neferini faşistler yaşatmak istemiyor, zindanlardaki pek çok Kürdistanlı yurtsever gibi onu da ortadan kaldırmak istiyorlardı. Sonunda, faşist sömürgecilerin zindanlardaki insanlıkdışı koşullara karşı haykırdığı için katledildi.

Ama faşist Cunta yalnızca Yılmaz'ın sağken yürüttüğü kararlı mücadeleden korkmuyor, ölüsünden de ödü kopuyordu. Bu yüzden cesedi ailesine teslim edilirken anne ve babasının onu son bir kez de olsun görmelerine izin verilmedi. Babasına "oğlun intihar etti" ve benzeri alçakça yalanlar söylendi.

Yılmaz yoldaş, 29 Ocak tarihinde köyü olan Yeniceoba'da toprağa verildi. Cihanbeyli yöresindeki Özgürlük savaşçıları, kurtuluş kavgamızın bu yiğit evladını, köle olarak yaşamaktansa onurluca ölmeyi tercih eden sosyalist hareketimizin seçkin militanını saygıyla andılar. Tüm baskılara, gözdağı vermelerine rağmen cenaze sırasında çevreden 500'e yakın kişi katıldı. Özgürlük savaşçıları da cenaze töreni sırasında görev başındaydılar ve yoldaşlarının canını verdiği yolda bağlılıklarını bir kez daha gösterdiler.

Yılmaz'ın şehid düşmesi, halkımızın özgürlük, demokrasi ve sosyalizm kavgası uğruna daha nice evladını feda etmekten çekinmeyeceğini de bir kez daha ortaya koydu. Tüm bunlar faşist Cuntanın kitlelerden daha da tecrit edilmesinden ve Özgürlük savaşçılarının gelişip güçlenmelerinden başka bir işe yaramıyor.

Değerli insan, dürüst ve çalışkan devrimci yoldaşımız Yılmaz Demir'i kaybetmekten ötürü acımız büyüktür. Kararlı, bilinçli bir halk çocuğu, bir kavga adamıydı o. TKSP'nin doğru hattına, ona umut bağlayarak düştü bu yola o. Güçlülüklerle karşılaştı ama hiç bir zaman umutsuzluğa düşmedi. O'nun bu kişiliğini hiç bir zaman unutmuyacağız. O'nun şehid edilmesi faşizme ve sömürgecilğe karşı olan kinimizi, huncumuzu biletti. Faşizm, halkımızın özgürlüğü için savaşanları katletmekle kendi kaçınılmaz sonunun önüne geçemez. Faşizm ve sömürgecilik ergeç yıkılacaktır. O günü getirecek olan devrimci mücadeledir. Bu yolda şehit düşen devrimcilerin anıları yolumuza ışık tutuyor.

Yılmaz Demir yoldaşı, onun mücadelesini saygıyla anıyoruz. onu yaşatacağız. Halkımızın yiğit evlatlarını katleden faşist cunta ve uşaklarından hesap soracağız. Sana söz veriyoruz Yılmaz yoldaş, çaban boşa gitmeyecek, düşmanı yeneceğiz."

Kahrolsun emperyalizm, faşizm ve sömürgecilik!

Yaşasın Özgür ve Demokratik Kürdistan!

Yaşasın TKSP!

Bir grup yoldaşı